

Išėjo kartą Eglė su savo seserimis vakare maudytis. Išsinėrė visos iš rūbų ir šoko į vandenį. Prisimaudžiusios, prisiplaukiojusios išlipo mergelės į krantą ir rengiasi. Žiūri jauniausioji Eglė - jos rūbuose žaltys begulįs. Prašneko žaltys žmogaus balsu - sako, tekėk už manęs, tai atiduosiu tau rūbus. Nepatikėjo Eglė, kad už žalčio tekėti jai reikės, ir prižadėjo. Žaltys iš rūbų tuoj išsirangė. Už septynių dienų girdi Eglė - atbilda kažkas, atšnypščia karieta žalčiais pakinkyta. Privirto pilnas kiemas žalčių ir reikalauja nuotakos. Išsigando Eglė, papasakojo tėvams, kas prie ežero nutikę. Tėvai nutarė neatiduoti jauniausios dukrelės gyvatėms - aprėdė baltą žąsį, apkaišė kaip nuotaką ir įkėlė į karietą. Išrūko žalčiai su nuotaka, lekia per mišką ir girdi, kad gegutė jiems kukuoja netikrą nuotaką bevežant, o tik baltą žąselę. Supyko žalčiai ir su trenksmu grįžo atgal į Eglės tėviškę savo nuotakos reikalauti. Pabūgo tėvai ir ši kartą Eglę atiduoti - atidavė baltai aprėdytą avele. Ir ši kartą gegutė perspėjo piršlius, kad šie gavę netikrą nuotaką namo vežasi. Visai užsirūstino žalčiai ir su dar didesniais trenksmais sugrižo atgal. Ėmė grasintis namus sudeginti ir pelenus pavėjui išsklaidyti, jei ir ši syki apgausią. Neliko kas tėvams daryti - atidavė Eglę žalčiams, apraudojo ir išleido. Nuvežė žalčiai Eglę ant jūros kranto, o ten jos gražus jaunuolis laukia. Jis prisipažino, kad jis ir yra tas žaltys - žalčių karalius Žilvinas. Nusivedė jis Eglę į savo rūmus, kurie buvo jūros dugne. Žalčio rūmuose nieko netrūko, ir gyveno Eglė ten linksmai ir laimingai. Susilaukė jie su Žilvinu trijų sūnų: Ažuolo, Beržo ir Uosio, ir mažos dukrelės Drebulėlės. Praėjo daug metų, ir pasiilgo Eglė tėviškės, savo seserų ir brolių. Prašosi Žilvino namo - o šis sako: imk, sunešiok geležines kurpes, ir galėsi sveika sau keliauti namo. Eina Eglė per akmenis, brūžina kurpes, o šios visiškai kaip naujos. Nuėjo Eglė patarimo pas seną jūrų raganą prašyti. Ši pamokė Eglę kurpes kalviui atiduoti ant savo žaizdro pakaitinti - ir korpės kaip mat susidėvės. Eglė taip ir padarė, tačiau vis neleidžia jos vyras namo. Duoda Žilvinas Eglei šilkų kuodelį, sako: suverpsi, ir galėsi sveika sau namo keliauti. Sėdo Eglė verpti, verpia dieną, verpia naktį - nesibaigia kuodelis ir gana. Vėl bėga Eglė pas raganą. Ši liepė mesti kuodelį į ugnį ir ugnyje kuodelis plykstelėjo ir užgeso, pasirodo kuodelio užburto būta. Kuodelis kaip mat susiverpė, ir prašosi vėl Eglė namo. Krintosi Žilvinas, kad reikės žmoną išleisti, ir davė jai dar vieną darbą - ragaiši namiškiams lauktuvių iškepti. Pats paslėpė visus indus, tik kiaurą rėti paliko. Verkia Eglė - kaipgi be indų ragaiši užmaišysi ir iškepsi? Bėga vėl pas raganą. Ragana pamokė Eglę, kai tešla rėti užkišti, vandens parsinešti ir ragaišio iškepti. Dabar jau niekas negalėjo Eglės sulaikyti. Išeinant Žilvinas prisakė būti ne ilgiau kaip devynias dienas, o prie jūros grįžus jį šaukti vardu, sakyti jeigu gyvas - atplauk balto pieno puta, jei negyvas - tai kraujo puta. Išėjo Eglė į tėviškę kartu su savo sūnumis ir dukterimis, o ten jos visi išsiilgę iškėlė didelę puotą. Nepastebimai bėgo dienos, ir Eglės broliai ėmė galvoti, kaip Eglės namo neišleisti. Klausė ir grasino vyriausio sūnaus Ažuolo, kaip tėvelį grįžus šaukti, bet šis nepapasakojo. Nesakė nieko Beržas, nesakė ir Uosis. Tik mažoji Drebulėlė išsigando rykščių ir viską išpasakojo. BroLIAI tuoj patraukė prie jūros, pašaukė Žilviną ir užkapojo dalgiais. Praėjo devynios dienos, ir Eglė susiruošė namo. Grįžusi prie jūros šaukia savo vyrą vardu, laukia baltos pieno putos. Bet atplaukia bangomis tiktai kraujo puta. Skausmo suspausta širdimi Eglė užkeikė savo sūnus virsti tvirtais medžiais, dukrelę - nuo mažiausio vėjelio drebančiu medeliu, pati Eglė taip pat virto medžiu ir iki šiol ant jūros kranto gedi savo žuvusio vyro.

Kęstutis, viešpatavęs Trakuose ir Žemaitijoje, išgirdo apie Palangos mergelę Birutę, kuri buvo davusi savo dievams įžadą išlaikyti skaistybę ir kuri pati buvo garbinama kaip deivė. Nuvykęs Kęstutis į Palangą, ir jam be galo patikus mergelė, nes buvusi labai graži ir išmintinga. Kęstutis paprašęs ją būti jo žmona, tačiau ji atsakiusi, kad yra pažadėjusi

skaistybę iki mirties. Kunigaikštis pagrobė ją jėga ir pasivežė su didele pagarba į Trakus, kur ją vedė. Birutei ir Kęstučiui gimė Didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas, plačiai išgarsinęs Lietuvą. Po Kęstučio mirties Birutė grįžo į Palangą ir tarnavo dievams iki dienu galo.

Kartą Gediminas su savo kariais ir kunigaikščiais išjojo medžioti. Kiaurą dieną medžiojo, ragų aidai toli skambėjo. Atėjus vakarui, visi pavargę, išalkę susirinko ant aukštos kalvos, kur Vilnelė įteka į Nerį. Ten suvilko visus užmuštuosius žvėris - briedžius ilgais, lyg medžių šakos ragais, vilkus, gauruotus lokius. Gediminas tada nukovė didžiausią taurą. Visi nustebo, mat nebuvo matę tokio didelio. Naktis buvo rami ir šilta, todėl Gediminas panūdo ant tos kalvos ir miegoti. Ta vieta jam labai patiko - kalnas buvo apaugęs senais ažuolais ir baltais beržais, pakalnėje plaukė Nėries upė. Ryto metą kunigaikštis atsikėlęs papasakojo regėjęs nuostabų sapną: ant aukšto kalno stovėjo didelis geležinis vilkas, o kaukė jis taip garsiai kaip šimtas vilkų. Niekas negalėjo Gediminui paaiškinti, ką toks sapnas galėtų reikšti, tik vyriausias lietuvių vaidila Krivių Krivaitis tarė: "Vyriausias kunigaikšti, geležinis vilkas yra miestas, kurį tu turi pastatyti ant šio kalno, miestas bus tvirtas kaip geležis. Priešai jį puldinės daug kartų, norėdami sugriauti ir suardyti, tačiau neįveiks jo. O tie stiprus vilko balsas reiškia, kad garsas apie galingą ir turtingą miestą pasklis plačiai po visą pasaulį. Gediminas pastatė miestą ant kalno, kur nakvojo, ir pavadino jį Vilniumi. Paskui persikėlė į jį gyventi. O per daugelį metų išsipildė Krivaičio žodžiai apie Vilniaus galybę ir garsumą.

Medžiojo kartą vyrai prie vieno kalno. Medžioklė tą dieną nesisekė, tik staiga pamatė vyrai, kad vilkų gauja briedį į pelkę įvarė. Pelkėje briedis įklimpo, o vilkai jį jau draskyti pradėjo. Medžiotojai vilkus nuvijo, pribaižė briedį ir ėmė jį doroti. Nubėgo vilkai prie kalno ir ėmė gailiai staugti. Keli medžiotojai nuėjo vilkų nubaidyti. Žiūri - nuo kalno didelė pražilusi vilkė leidžiasi, o šalia jos eina graži mergina. Mergina prabilo į medžiotojus: "Kodėl jūs, nedori žmonės, iš mano motinos vilkės vaikų laimikį atėmėte? Jis buvo vilkams skirtas. Giria savo dalį ir jiems skiria." "O kur yra mums skirta dalia?" - paklausė vienas medžiotojas. Mergina atsakė, kad jie savo laimikio kitame krante turėtų ieškoti. Medžiotojai paklausė merginos ir, palikę briedį vilkams, persikėlė į kitą krantą. Ten jiems pasisekė taip, kaip niekada dar nebuvo pasisekę. Po daugelio metų mirė vilkės mergina, o žmonės iki šiol prie Ukmergės esantį kalną Vilkmėrgės kalnu vadina.

Ant kalno viršūnės, dangaus erdvėje, yra dievo Praamžiaus rūmai, kuriuose gyvena aukščiausias valdovas, ir jo valdžiai paklusnūs visi: žemė, dangus, vandenys ir visi gyviai. Vieną kartą pažvelgė Praamžius pro langą ir pamatė, kad visą žemę apėmė karai, grobimai, žudymai, savivalė ir niekšybė. Todėl jis pasiuntė du piktus tarpusavyje nesutariančius milžinus: Vandenį ir Vėją. Šie kaip viesulai metėsi ant žemės, kuri yra apvali ir paplokščia, kaip lėkštė, ir pagriebę ją į savo rankas dvidešimt dienų ir devyniolika naktų mėtė ją su tokiu įniršiu, kad žuvo viskas, kas buvo gyva. Praamžius vėl pasižiūrėjo į žemę krimsdamas dangaus riešutus. Matydamas iškamuotą žemę, Praamžius metė į ją riešuto kevalą, kuris nukrito prie aukšto kalno, kur buvo susirinkę įvairūs gyvuliai, paukščiai ir keletas porų žmonių, besigelbstinčių nuo tvano. Į tą kevalą susėdo

visi gyviai ir išsigelbėjo nuo viską liejančio vandens. Trečią kartą pasižiūrėjo Praamžius į žemę ir, matydamas kas joje dedasi, pasigailėjo žmonių, gražino viską į ankstesnę vietą. Vandenyms nuslūgo, audros nutilo, nušvito saulė. Praamžio riešuto kevale išsigelbėję gyviai tuoj daugintis pradėjo. Žmonės poromis išsiskirstė į skirtingas puses, o viena pora pasiliko, kur gimusi, kadangi buvo labai seni. Senukai, jausdami artėjančią mirtį, labai nuliūdo. Praamžius jų paguodai atsiuntė vaivorykštę Linksminę, kuri pamokė tuos senokus, kad jie šoktų per akmenis. Kiek kartų peršoko senelis, tiek kėlėsi stiprių vyrų, kiek kartų peršoko senelė, tiek atsirado gražių merginų. Bet seneliai tegalėjo šokti tik devynis kartus, todėl atsirado devynios poros žmonių, iš kurios paskui pasidaugino devynios lietuvių giminės.

Puntuko akmuo seniau gulėjo giliai girioje. Niekas apie jį nieko nežinojo ir nieko negirdėjo. Tuo metu, kur dabar Anykščių upė įteka į Šventosios upę, gyveno Anykštos giminė. Gerai gyveno Anykštos giminė, nei vargo, nei bado nematė. Nelabieji ir prisiartinti prie tos giminės negalėjo. Motina Anykšta buvo galinga žynė. Turėjo ji stebuklingą ženklą, kuri pamatę nelabieji skradžiai žemę prasmegdavo. Pyko nelabieji ant motinos Anykštos, ant jos giminės, ir sumanė kartą seniausias nelabasis ją pribaugti, jos pirkią akmeniu užversti. Pasišaukė nelabasis savo sūnaitį ir įsakė jam tą darbą atlikti. Ir šiaip mėgino mažasis tą akmenį pakelti, ir šiaip, o akmuo nė krust. Atbėgo sūnaitis pas senelį ir verkdamas skundžiasi, kad negali akmens nė iš vietos pajudinti. Pasiuntė tada senis nelabasis savo sūnų, kad jis tą darbą atliktų. Mėgino sūnus tą darbą atlikti, bet akmuo nė krust. Atėjo sūnus pas tėvą ir sako, kad negali to akmens nė iš vietos pajudinti. Supykęs senis suriko: "Tai silpni dabar pasidarė nelabieji, menko akmenioko iš vietos pakelti negali. Žiūrėkite aš, kad ir senas, bet dar tą akmenioką viena ranka paėmęs numesiu ant tos raganos pirkios!". Nuėjo visa nelabųjų giminė prie to akmens. Griebė senis nelabasis akmenį šiaip, griebė taip, o akmuo nei krust. Dar kartą pamėgino pakelti jis akmenį, bet tik prakaitu apsipylė, ir vis tiek nieko neišėjo. Pavargo senis, ėmė dairytis aplinkui. Mato, kad sūnus ir vaikaičiai plyšta juoku. Supykęs senis kad sušvilps, net lapai nuo medžių pabiro. Subėgo nelabųjų, kiek uodų girioje. Senis jiems ir sako: - Neškite, vaikučiai, tą akmenioką ir meskite ant raganos Anykštos pirkios. Paklausė nelabieji senio. Iš visų pusių aplipo akmenį. Griebė kartą - akmuo pajudėjo, griebė antrą - nuo žemės pakėlė, griebė dar kartą - virš medžių iškėlė ir nors sunkiai, bet ėmė nešti. Baisiai neapkečia Dundulis nelabųjų. Kur tik juos pamato, tuoj ugninę strėlę į juos paleidžia. Tai ir dabar, pamatęs nelabųjų darbą, kaip trenks į juos iš giedro dangaus, nelabieji į visas puses pasipylė, o akmuo čia pat nukrito. O žmonės Puntuku akmenį pradėjo vadinti. Mat netoliese gyveno toks vyras Puntukas. Piktas ir nedoras buvo žmogus. Sugyventi su žmonėmis negalėjo. Išvarė jį motina iš namų. Pasistatė jis toje vietoje, kur akmuo krito, pirkią. Nei jis piktųjų dvasių baidėsi, nei gerųjų gerbė, o iš kitų tik juokėsi. Tai kai krito akmuo iš nelabųjų rankų, tai tiesiai ant Puntuko pirkios. Nuo to laiko Puntuko niekas nematė, o akmenį jo vardu pradėjo vadinti.

Perkūnas yra oro ir vandens, kurio neišsenkamos atsargos yra sukauptos virš akmeninio dangaus skliauto, valdovas. Šiuo vandeniu Perkūnas kas pavasaris pirmojo griaustinio metu apvaisina žemę, o atėjus sausrai, kai požemio būtybės uždaro vandenį, Perkūnas užmuša jas ir paleidžia vandenį drauge su savo lietumi, kuria atgaivina žemę. Perkūnas taip pat prižiūri, kad žmonės teisingai elgtųsi ir baudžia neteisingai besielgiančius savo

ugninėmis strėlėmis. Perkūną kartais lydi ožys, o perkūno oželis prieš perkūniją mekena. Perkūnas taip pat jodinėja ant sparnuoto žirgo, kuris lėkdamas padangėmis palieka ugninį pėdsaką. Iš nasrų jam eina liepsna, iš ausų - dūmai, pėdose likdavo karštos anglės. Pats Perkūnas su ilga žila barzda ir Mėnulio spalvos veidu, raudonu apsiaustu, apsiginklavęs sidabro lanku su aukso strėlėmis, ant diržo kabo titnaginiai kirvukai, o už diržo užkišti piršto storumo šoviniai. Ant galvos Perkūnas dėvi žaibų vainiką ir visą laiką medžioja velnius už jų piktadarystes ir pokštus. Kartais Perkūnas pasirodo žmonėms kaip žaliai apsirėdęs medžiotojas ir padeda žmonėms.

Iš pradžių nebuvo nieko - nei žemės, nei dangaus, vien tik vandenys. Miglose viršum tų vandenų vaikščiojo ponas Dievas. Spjovė ponas Dievas kairėn, o ten atsirado žmogaus pavidalo šešėlis. Ponas Dievas pavadinęs esybę Liuciumi ir liepęs jam nerti į dugną vandenų atnešti smilčių. Pirmą kartą Liucius neištarė "Vardan Dievo" kaip lieptas ir neparnešė smilčių. Antrą kartą velnias taip pat padarė ir smilčių nepasiekė. Tik trečią kartą Liucius ištarė žodžius kaip lieptas ir parnešė smilčių, kelias burnoje ir sau paslėpęs. Išbarstė ponas Dievas smiltis po vandenį, ir ėmė jos augti ir plėstis, virto salomis ir žeme. Smiltys velnio burnoje taip pat ėmė plėstis, ir neiškentęs jis ėmė jas iš burnos spjaudyti. Kur biro smiltys ant žemės, ten krito ant pasaulio nelaimės.

Rasų naktį vidurnaktį reikia nueiti į mišką ir saugotis kad kas ten einant nepamatytų, šermukšnine lazda apie save apsibrėžti ratą ir kantriai laukti. Visokios baidyklės bandys tą žmogų gąsdinti ir išvaryti, bet jeigu šis nieko nebijos, tai sulauks pražįstant papartį. Paparčio žiedas leis žinoti visas pasaulio paslaptis, rasti paslėptus lobius ir suprasti gyvulių kalbą.

Valdovė Krūminė turėjo nepaprasto grožio dukterį Nijolę, ši visus žavėjo savo nepaprastu dailumu, todėl motina ją saugojo atidžiau nei savo akies vyzdį. Bet neilgam Nijolė džiugino savo motiną - požemių dievas Pikuolis ją karštai pamilo ir įsigeidė pasiekti jos meilę. Ilgai, tačiau nesėkmingai tykojo jis deivės dukrą, bet negalėjo jos pavogti, kadangi ji buvo labai akylai sergstima. Pavasarį, norėdama pradžiuginti savo motiną, Nijolė panorė nupinti jai gėlių vainiką iš gėlių, augusių palei upę. Prisiskynusi pastebėjo nepaprasto grožio gėlę, augusią upelio vidury. Palikusi apavą ant kranto, Nijolė įsibrido į vandenį, ir, vos tik priėjo prie gėlės, Pikuolis, kuris buvo pasivertęs šia gėle, pagriebė ją ir nusinešė į požemių karalystę. Atskubėjusios tarnaitės ant kranto terado Nijolės kurpaites ir apsiaustą. Užsirūstinusi deivė Krūminė už tai jas pavertė nendrėmis, kurios lig šiol liūdnei šiurena ant šios upės kranto, belaukdamos gražuolės Nijolės.

Laumė buvusi nepaprasto grožio deivė, gyvenusi debesyse. Sėdėdama savo deimantiniame soste, kartą pamatė dailų vaikiną ant žemės ir, išskleidusi savo juostą, nusileido pas jį žemėn. Po kurio laiko dievaitė pagimdė sūnų, vardu Meilius. Sūnų tą auklėjo viena žiniuonė, gyvenusi Neries pakrantėse. Motina tris kartus per dieną nusileisdavusi žemėn sūnų savo pienu maitinti. Šitai truko keletą mėnesių, kol vyriausias Dievas nesusekė, kad

Laumė žemėje slepia savo ir žemės vyro meilės vaisių. Stvėrė Dievas Meilių ir nušveitė jį dangun tarp žvaigždžių ir davė jam vietą Sietyne. Pačiai dievaitei jis nupjovė krūtis ir išsėjo po visą žemę. Šiandien žmonės tuos akmenėlius renka ir vadina Laumės speniais.

Seniai, labai seniai Baltijos jūros gelmėse stovėjo gintariniai jūrų valdovės Jūratės rūmai. Pati Jūratė globojo ir valdė visus vandenį ir jūrų gyventojus, joks mažiausias kirminėlis nei smulkiausia žuvelytė neturėjo priežasties skūstis ar dejuoti, visi gyveno santarvėj ir taikoj. Sužinojo Jūratė, kad žvejys Kastytis jos žuvelės gauda ir mirčiai smerkia, užsirūstino ir pati iškilo į vandenų paviršių barti nepaklusnaus žvejo. Traukia žvejys tinklą ir savo akimis netiki - ten pati jūros valdovė. Bara Jūratė Kastytį, kam jis žuvelės jos gauda, kam mirčiai smerkia, o pačiai jaunas žvejys vis labiau prie širdies linksta. Pakvietė Jūratė žvejį į savo gintaro rūmus paviešėti, ir užmiršo žvejys apie namus ir jo laukiančią motiną, apie bėgantį laiką - matė tik savo mylimą Jūratę. Pažvelgė Perkūnas iš padangių į jūrą, išvydo linksmi su mirtinguoju laiką beleidžiančią Jūratę ir baisiai užsirūstino. Svidė Perkūnas savo ugninę strėlę į Jūratės gintaro rūmus ir sudaužė juos į mažičius trupinėlius. Žuvo žvejys Kastytis, išdrisęs pamilti deivę. Valdovė Jūratė, Perkūno prirakinta prie uolos jūros dugne, iki šiol rauda žuvusio mylimojo, ir gintarines jos ašaras jūra kartais išplauna į smėlėtą krantą...

Praamžiaus valdymo metu pasaulis buvo apaugęs milžiniškomis giriomis, kuriose plytėjo daugybė pelkių. Pelkės gyvuliams nepatiko, todėl jos buvo negyvenamos. Tada Praamžius nusprendė sukurti gyvulių, kurie gyventų pelkėse. Pirmiausia sutvėrė varlę. Paleido ją į balą ir žiūri, kaip gražiai liuoksi. Varnos tada buvo tik pilkos. Viena varna neiškentė, puolė, čiupo tą vargšėlę už uodegos (mat varlės iš pradžių buvo su uodegomis). Praamžius supyko, kam ši uodegą varlei nukando ir liepė savo tarnams varną degute išmaudyti. Nuo to laiko visos varnos tapo juodos, o varlės - be uodegų. Kai varną degute maudė, viena jos giminaitė bandė sutrukdyti, užtai gavo degutuota šluota per abu šonus, todėl ir liko jai juodi sparnai. Bites Dievas sukūrė iš artojo prakaito lašų. Iš paskutinio prakaito lašo padarė bičių motinėlą. Bitės prašė Dievą, kad jų įgeltas žmogus ar gyvulys mirtų, tačiau Dievas padarė kitaip - kad įgėlusi bitė mirtų. Bites Dievas padaręs šventais vabzdžiais už tai, kad šios Dievą medumi penėjusios. Nepaklusniam vėžiui Dievas įstatęs akis į užpakalį. Visiems sutvertiems gyvuliams Dievas davęs vardus, o iš to besityčiojusiai plekšnei Dievas paliko susiraukusį veidą. Paukščiams plunksnas Dievas dalijo ant akmens atsisėdęs. Genys pavėlavo, todėl jam Dievas prirankiojo įvairių likusių plunksnų ir dabar yra toks margas. Lakštingalą Dievas išpuošė gražiausiomis plunksnomis, bet ji pradėjo sakyti "Kas man tas Dievas, aš to Dievo nepažįstu", todėl Dievas liepė nupešti jos gražiausias plunksnas ir palikti tik pilkas. Gandras buvo visas baltas. Žmonės ėmus skūstis gyvatėmis ir kitais įkyriais ropliais, Dievas išgaudė visus roplius ir liepė gandrui juos paskandinti, maišo neatrįsus. Bet gandras neiškentęs atrišo maišą, ir visos gyvatės išgarmėjusios lauk. Kol jas gaudė, išbėgiojo ir kiti ropliai. Grįžęs gandras papasakojo ugnį bekūrenančiam Dievui, kas nutiko. Dievas užsirūstinęs nuodėguliu uždrožė gandrui per sparnus ir išvarė jį roplių rinkti. Nuo tada juodasparnis gandras vis renka roplius pievose ir balose.

žmonės sako, kad gegutės esą negalima šaudyti nei medžioti. Gegutė senovėje buvusi seselė devynių brolelių Kukaičių. Kai viename kare žuvo visi devyni broleliai, jų sesuo Gegutė, jauna mergelė, gedėdama savo žuvusių brolelių, pavirtusi raiba gegužėle, išskrido jų ieškoti į žalias gireles. Ieškodama vis šaukė juos vardu. Taip nuo šio laiko šaukia ji kas mielas pavasarėlis, neturi net laiko savo vaikelius perėti, todėl už ją išperi kiti paukščiai.

Milžinas Alčis buvęs nepaprastai stiprus ir nuolat keliaudavęs. Jis daug žmonėms padėdavo, daug ir pikto darydavo - kaip jam būdavo tinkama. Išgriaudavo kaip šieno kupetas didžiausius miestus, didžiausius medžius su šaknimis išraudavo. Mėtydavo didžiulius akmenis, kuriais laivus triuškindavo, prie vieno kalno kovėsi su slibinu. Ten atrado to slibino sukrautus turtus. Paskui jam patiko vieno pono duktė, vardu Jauterytė, už kurią jis tuos turtus ir atidavęs. Ta mergaitė buvo nepaprastai graži ir stipri, stipresnė už ją nebuvo visame krašte. Ji, paėmusi už ragų jautį, jį per galvą permesdavo. Tačiau šalia Alčio ji atrodė kaip vaikas. Alčis ją labai mylėjo, o ji šukuodavo jam plaukus ir barzdą šukomis, didumo sulig malūno sparnais. Kelionėse pati sėdėdavo jam ant pečių. Kai Alčis brisdavo per upes, vanduo jam iki kelių tesiekdavo. Mirus Jauterytei, Alčis labai jos gailėjėsis, palaidojo ją toje vietoje, kur šiandien stovi Šatrijos kalnas, o jos garbei supylė didžiulį kapą iš smėlio, kurį trimis nešimais iš pajūrio savo prijuostėje atsigabeno.

Perkėlęs savo sostinę iš Naugarduko į Krėvą, kunigaikštis Šventaragis aptiko labai gražią vietą girioje, kur Vilnia įteka į Nerį ir, jausdamas artėjančią mirtį, paprašė savo sūnų Skirmantą, kad toje vietoje jį sudegintų pagal pagoniškuosius laidojimo papročius, ir kad po to toje vietoje degintų visų kitų didikų ir bajorų kūnus degintų ir laidotų. Skirmantas, vykdydamas tėvo pavedimą, sudegino taip pat ir tėvo žirgą, ant kurio jodinėdavo, ir drabužius, kuriais vilkėdavo, ir sakalą, ir kurtą. Nuo to laiko vieta vadinama Šventaragio slėniu ir čia buvo deginami Lietuvos kunigaikščiai.

Šventaragio slėnyje vietoje buvusios pagoniškos šventyklos apsikrikštijęs Lietuvos karalius Mindaugas pastatė gotikinę mūrinę katedrą. Ši paskui buvo nugriauta ir jos vietoje pastatyta Perkūno žinyčia. Vietoje jos vėliau buvo pastatyta šv. Stanislovo bažnyčia. Dabar čia stovi Vilniaus Arkikatedra.

Dievas įsakė kovui ugnies iš pragaro parnešti. Nuskrido kovas į pragarą, įlėkė vidun ir tuoj - prie krosnies ugnies paimti. Bet jį pastebėjo velnias, nutvėrė ir į smalos statinę tuoj makt ir įmurdė. Kovas gal būtų ir žuvęs, bet spėjo snapą iškišti. Šiaip taip jam pasisėkė išlėkti. Parskridęs žemės žiūri, kad visas pajuodavęs, tik snapas baltas liko. Dabar Dievas siunčia gandrą į pragarą ugnies parnešti. Jį, betykantį prie durų, pastebėjo velnias ir, nutvėręs smalinę mentę, rėžė gandrui per nugarą. Gandras išsigandęs pardūmė žemėn ir grįžo su juodo lopu ant nugaros. Pagaliau Dievas pasiuntė kregždę ugnies parnešti. Ji nulėkė į pragarą, pagrobė ugnies ir lekia. Pamatė velnias, pagriebė šaudyklę ir kad šaus į ją, bet pataikė tik į uodegą ir ją perskėlė. Užtat Dievas leido kregždei po vienu stogu su žmogum gyventi ir atminimui paliko raudoną pagurklį.